

ფინანსური სანქციები

საგადასახადო კოდექსში შეტანილი ცვლილებებით ფინანსური სანქციები შერბილდა და... გაშლაცრდა კიდევ!

ქურნალ „ბიზნესი და ჯანონმდებლობის“ 2008 წლის ნოემბრის ნომერში გამოქვეყნებულ ჩემს სტატიაში „დემოკრატიზაციის ახალმა ტალღამ საგადასახადო ჯანონმდებლობაშიც უნდა შეაღწიოს“, მკითხველს მივაწოდე ჩემი მოსაზრებები იმის თაობაზე, რომ ქვეყნის საგადასახადო ჯანონები ქვეყნის დამოუკიდებლობის დეკლარირებიდან დღემდე მნიშვნელოვნად დაიხვეწა და სრულყოფილი გახდა. ამასთან, მკითხველთა ყურადღებას მივაპყრობდი იმაზეც, რომ მოქმედი საგადასახადო კოდექსით გათვალისწინებული ფინანსური სანქციები ცალკეულ საგადასახადო სამართალდარღვევებზე ზომამდე მუქად მჯავრია. საგადასახადო ადმინისტრირების პრაქტიკამაც დაადასტურა, რომ გადაჭარბებულ სიმკაცრეს ზოგჯერ არასასურველი გვერდითი მოვლენები და უკუეფექტიც ახლავს თან და საბოლოო ჯამში საგადასახადო პოტენციალზე უარყოფითად აისახება.

ბიზნესწრეებში და გადამხდელთა უმეტესობამ უკვე იცის, რომ გასული წლის მიწურულს ქვეყნის მთავრობის საკანონმდებლო ინიციატივის შესაბამისად, საქართველოს პარლამენტმა მნიშვნელოვანი ცვლილებები და დამატებები შეიტანა საქართველოს საგადასახადო კოდექსში, მათ შორის, გადახალისდა XVIII თავი - „საგადასახადო სამართალდარღვევათა სახეები და პასუხისმგებლობა.“ ცვლილებები შევიდა ამ თავში წარმოდგენილი 17 მუხლიდან 13-ში (129-138, 140 142¹, 143 მუხლებში) და დაემატა ახალი-142² მუხლი.

თამამად შეიძლება ითქვას, რომ გადასახადების ადმინისტრირება და გადამხდელებზე მემოქმედების ძირითადი მექანიზმები, აგრეთვე, საგადასახადო კოდექსის ცალკეული მუხლების ინტერპრეტაციები სწორედ ამ მუხლების (ა)მოქმედებას უკავშირდება. ამდენად, საფუძვლით ბუნებრივია, რომ მის მიმართ განსაკუთრებული ინტერესი არსებობს. აქედან გამომდინარე, უპრიანი იქნება განვიხილოთ ამ თავის თითოეული მუხლი ცალ-ცალკე:

სსკ-ის 129-ე მუხლის პირველ ნაწილში შესული ცვლილება გექნიკური ხასიათისაა. აღნიშნულ მუხლში (აგრეთვე, ყველგან – სხვა მუხლებშიც) სიტყვები: „გადასახადის გადამხდელი, საგადასახადო აგენტი ან სხვა ვალდებული პირი“ შეიცვალა გერმინით „პირი“.

ამავე მუხლის მე-4 ნაწილში შესაგანი ცვლილება ამუსგებს, რომ საქართველოს ეროვნული ბანკის გადაწყვეტილებით კომერციული ბანკებისათვის საქმიანობის ლიცენზიის ჩამორთმევიდან შესაბამისი რეჟიმის დასრულებამდე ლიკვიდაციის რეჟიმში მყოფ კომერციულ ბანკს, ამ რეჟიმის დაწყებამდე არსებულ საგადასახადო დავალიანებებზე საურავი არ დაერიცხება.

ამ მუხლის მე-5 ნაწილში შეტანილმა გექნიკური ხასიათის ცვლილებამ ხაზი გაუსვა, რომ ვადაგადაცილებულ საგადასახადო დავალიანებებზე გადამხდელს საურავი ერიცხება კალენდარული დღეების მიხედვით, რაც პრაქტიკულად ასეც ხდებოდა, ახლა კი აღნიშნულს მიეცა წერილობითი აღიარება, ასე, რომ ამით გადამხდელის გვირთი არც დამძიმებულა

სულიკო ფუტყარაძე

საქართველოს ბიზნესმენტა ფედერაციის აჭარის რეგიონული ფილიალის თავმჯდომარე, ექსპერტი

და არც შემსუბუქდა.

საგადასახადო კოდექსის 129-ე მუხლს დაემატა მე-6 ნაწილი:

„6. ამ კოდექსის მე-80 მუხლის მე-4 ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევებში, თუ პირს „საგადასახადო მოთხოვნა“ ჩაბარდა გადასახადის გადახდის ვალის დადგომის შემდეგ, საურავის ღარიცხვა განხორციელდება „საგადასახადო მოთხოვნის“ ჩაბარების დღის შემდეგ მე-15 კალენდარული დღიდან.“

აღნიშნული ნაწილით გადამხდელის იმ გადასახადებზე, რომლის ღარიცხვის ვალდებულებაც საგადასახადო ინსპექციას აკისრია (ფიზიკურ პირთა ქონების გადასახადი, მიწის გადასახადი) ამიერიდან საურავის ღარიცხვა იწარმოებს არა გადასახადის გადახდისთვის დაწესებული საფალო პერიოდისა, არამედ გადამხდელზე „საგადასახადო მოთხოვნის ჩაბარების მე-15 კალენდარული დღიდან, რაც გარკვეული შედეგითაა გადამხდელისათვის და ეს ასე უნდა ყოფილიყო თავიდანვე, რამდენადაც, თუ გადამხდელისთვის ცნობილი არ იქნებოდა გადასახადის ოდენობა, ის მის

გადახდასაც ვერ უზრუნველყოფდა. ამდენად, მისთვის საურავის დაკისრება გადაუხდელობისთვის გარკვეულად არასამართლიანი იყო. როგორც ვხედავთ, ეს ნაკლი სსკ-ის 129-ე მუხლში შეგანილი მე-6 ნაწილით, უკვე აღმოფხვრილია.

სსკ-ის 130-ე მუხლი ითვალისწინებდა ჯარიმას, როგორც საგადასახადო ორგანოში სახელმწიფო რეგისტრაციის, ისე გადასახადის გადახდელად აღრიცხვაზე დადგომის წესის დარღვევისთვის. აღნიშნული მუხლის ახალი რედაქცია ასეთნაირად ჩამოყალიბდა:

მუხლი 130. საგადასახადო ორგანოში გადასახადის გადახდელად აღრიცხვის წესის დარღვევა
პირის მიერ საგადასახადო ორგანოში გადასახადის გადახდელად აღრიცხვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესის დარღვევა – იწვევს პირის დაჯარიმებას 200 ლარის ოდენობით.

როგორც ვხედავთ, ამჯერად 200 ლარიანი ჯარიმა გათვალისწინებულია მხოლოდ საგადასახადო ორგანოში გადასახადის გადახდელად საგადასახადო აღრიცხვაზე დადგომის წესის დარღვევისთვის და ესეც სწორედ ასე უნდა ყოფილიყო აქამდეც, რამდენადაც სახელმწიფო რეგისტრაცი-

ის წესის დარღვევა არ უნდა იყოს საგადასახადო კოდექსით რეგულირებადი ნორმა, მას ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსი არეგულირებს (მუხლი 164).

მნიშვნელოვნად დაიხვეწა სსკ-ის 131-ე მუხლი და იგი ახალი რედაქციით შემდეგნაირად ჩამოყალიბდა:

მუხლი 131. საგადასახადო დეკლარაციის/გაანგარიშების წარდგენის ვადის დარღვევა

პირის მიერ საგადასახადო ორგანოში საგადასახადო დეკლარაციის/გაანგარიშების წარდგენისათვის საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობით დადგენილი ვადის დარღვევა, –

იწვევს პირის დაჯარიმებას ამ დეკლარაციის/გაანგარიშების საფუძველზე გადასახდელად დასარიცხი გადასახადის თანხის 5 პროცენტის ოდენობით ყოველ დაგვიანებულ სრულ (არასრულ) თვეზე. ამასთანავე, მთელ დაგვიანებულ პერიოდზე გამოანგარიშებული სანქციის ჯამური თანხა არ უნდა აღემატებოდეს გადასახდელად დასარიცხი გადასახადის თანხის 60 პროცენტს.

2. ამ მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით გამოანგარიშებული სანქციის ჯამური თანხა არ უნდა იყოს 200 ლარზე ნაკლები.

3. თუ საგადასახადო დეკლარა-

ციის/გაანგარიშების საფუძველზე გადასახდელად დასარიცხი გადასახადის თანხა ნულის ტოლია, პირს ამ მუხლით გათვალისწინებული ჯარიმა არ დაეკისრება.

ულავოა, რომ ამ მუხლის ახალი რედაქციით, საგადასახადო ინსპექციაში დეკლარაციის გაანგარიშების დაგვიანებით წარდგენისათვის სანქცია მნიშვნელოვნად შეიზღუდა და ახლა სანქციის თანხა საბოლოო ჯამში გადასახდელი თანხის 60%-ს არ აღემატება (ამასთან, იგი საერთო ჯამში 200 ლარზე ნაკლები არ შეიძლება იყოს), ეს მაშინ, როცა აღრიცხული რედაქციით იგი შეზღუდული არ იყო და იმის გათვალისწინებით, რომ გადასახადის გადახდელს ყოველ სრულ, არასრულ თვეზე დეკლარაციის დაგვიანებით წარდგენისას გადასახდელი თანხის 5%, მაგრამ არანაკლებ 200 ლარისა ეკისრებოდა, რაც საბოლოო ჯამში მეტად მძიმე ტვირთი იყო და ბოგჯერ სოლიდურ თანხებს შეადგენდა. **სიახლე კი, ცხადია, გადახდელისათვის მნიშვნელოვნად საკეთილდღეოა.**

აქვე გადახდელთა ყურადღება უნდა მივაპყროთ იმასაც, რომ თუ ყოფილი რედაქცია ამ მუხლით გათვალისწინებულ ჯარიმას მხოლოდ დეკლარაციის წარუდგენლობაზე ითვალისწინებდა და იგი გაანგარიშების (მაგალითად, ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობისათვის გადასახადის გაანგარიშება) წარუდგენლობაზე ან დაგვიანებით წარდგენის შემთხვევებზე არ გამოიყენებოდა, ამიერიდან ეს სანქცია გაანგარიშების წარუდგენლობაზეც ვრცელდება და მას გადახდელეები მეტი ყურადღებით უნდა მოეკიდონ.

მნიშვნელოვნად გამკაცრდა საგადასახადო კოდექსის 132-ე მუხლი, თუმცა იგი ყოფილ რედაქციასთან შედარებით დაიხვეწა და ახლა ასე იკითხება:

მუხლი 132. საგადასახადო დეკლარაციაში/გაანგარიშებაში გადასახადის შემცირება

პირის მიერ საგადასახადო დეკლარაციაში/გაანგარიშებაში გადასახადის თანხის 50 პროცენ-

გამდე შემცირება – იწვევს პირის დაჯარიმებას შემცირებული გადასახადის თანხის 50 პროცენტის ოდენობით.

2. პირის მიერ საგადასახადო დეკლარაციაში/გაანგარიშებაში გადასახადის თანხის 50 პროცენტით ან მეტი ოდენობით შემცირება – იწვევს პირის დაჯარიმებას შემცირებული გადასახადის თანხის 75 პროცენტის ოდენობით.

3. პირის მიერ საგადასახადო დეკლარაციაში/გაანგარიშებაში გადასახადის თანხის 25 000 ლარზე მეტით შემცირება განიხილება გადასახადისაგან დიდი ოდენობით თავის არიდებად და იწვევს პასუხისმგებლობას საქართველოს სისხლის სამართლის კანონმდებლობის შესაბამისად.

როგორც ვხედავთ, ამ მუხლის ახალი რედაქციით, ჯარიმა გადასახადის შემცირებისათვის 50, ან კიდევ 75 პროცენტს შეადგენს. იმისდა მიხედვით თუ შემცირებული გადასახადი 50%-მდეა, თუ 50%-ზე მეტია.

საგადასახადო კოდექსის აღნიშნული მუხლის ყოფილი რედაქციით კი გადასახადის 15 000 ლოლარამდე შემცირებისას გადამხდელი შემცირებული თანხის 25%-ით ჯარიმდებოდა, 15000-დან 25 000 ლარამდე შემცირების შემთხვევაში - შემცირებული თანხის 50%-ით და 25000 ლარზე მეტით გადახდის შემცირებისას კი - შემცირებული თანხის 75 პროცენტით. ახალ რედაქციაში ჯარიმის მინიმალური ზღვარი შემცირებული თანხის 50 პროცენტია, რაც გადამხდელისათვის მეტად არასახარბი-

ლოა. მოცემული ჯარიმის ასეთ-ნაირად დამძიმება განსაკუთრებით დააწვება წვრილ გადახდელებს, რომლებსაც არა აქვთ მოგვარებული თავიანთი საქმიანობის საბუღალტრო აღრიცხვა ან კიდევ სრულყოფილად ვერ ერკვევიან საგადასახადო კანონმდებლობის პერიპეტივებში და უბრალოდ, არაკვალიფიციური ცოდნის გამო, უნებლიედ გადასახადების შემამცირებლებისა და დამმალეველის როლში გამოდიან.

აქვე მკითხველის ყურადღება გვინდა მივაპყროთ იმ გარემოებასაც, რომ სსკ-ის 132-ე მუხლის ახალ რედაქციაში აღარ ფიგურირებს მე-5 ნაწილი, რომელიც არეგულირებდა გადასახადის გადამხდელის, საგადასახადო აგენტის მიერ შესწორებული საგადასახადო დეკლარაციის ან გაანგარიშების წარდგენის უფლებამოსილებას, ეს იმით არის გამოწვეული, რომ საგადასახადო კოდექსის ახალი რედაქციით აღნიშნული ნაწილი გადაგანილია სსკ-ს 124-ე მუხლში - „საგადასახადო პასუხისმგებლობის სუბიექტები“ დამატებით შეგანილი 2¹ პუნქტის სახით. ასე, რომ ეს უფლებამოსილება პირს კვლავ რჩება და იგი არავითარ პრობლემას არ წარმოადგენს.

გადამხდელთა გასახარად, საგადასახადო კოდექსიდან მთლიანდ ამოღებულია 133-ე მუხლი - „შემოსავლებისა და ხარჯების, აგრეთვე, გადასახადით დასაბეგრი სხვა ობიექტების აღრიცხვის წესის დარღვევა“. აღნიშნული მუხლის მე-5 ნაწილი, როგორც უკ-

ვე აღვნიშნავდით აღრიცხულ წერილში, მაკონტროლებლებს მისი გამოყენების შესაძლებლობას ნებისმიერ შემთხვევაში აძლევდა და პრაქტიკულად არ იწერებოდა გადამხდელთა გასვლითი საგადასახადო შემოწმების აქტი, რომ მაკონტროლებლებს სსკ-ს ამ მუხლით გადახდელები მინიმუმ 1000, ან 3000 ლარით, ან კიდევ შემცირებული ძირითადი გადასახადის 10%-ით არ დაეჯარიმებინათ და იგი სსკ-ის 132-ე მუხლით გათვალისწინებულ ჯარიმასთან ერთად დამატებითი გვირთი ხდებოდა.

ახლა სსკ-ს 133-ე მუხლის ახალი რედაქცია შემდეგნაირად არის ჩამოყალიბებული:

მუხლი 133. სათამაშო ბიზნესის საქმიანობის წესების დარღვევა

პირის საქმიანობა სათამაშო ბიზნესის მოსაკრებლის გადახდის ნიშნის გარეშე ან სათამაშო ბიზნესის მოსაკრებლის გადახდის ობიექტის დალუქვის გარეშე, თუ ასეთი ვალდებულება დადგენილია კანონით – იწვევს პირის დაჯარიმებას ამ ობიექტის მიხედვით კუთვნილი გადასახდელი თანხის 100 პროცენტის ოდენობით, მაგრამ არანაკლებ 1000 ლარისა.

როგორც ვხედავთ, ახლა უკვე ამ მუხლით ეს სანქცია (ჯარიმა) წესდება მხოლოდ სათამაშო ბიზნესის საქმიანობის მოსაკრებლის გადახდის წესის დარღვევაზე, კერძოდ, სათამაშო ბიზნესის მოსაკრებლის გადახდის ნიშნის და ობიექტის დალუქვის გარეშე საქმიანობის შემთხვევაში და იწვევს პირის დაჯარიმებას ამ ობიექტის მიხედვით კუთვნილი გადასახდელი თანხის 100 პროცენტის ოდენობით, მაგრამ არანაკლებ 1000 ლარისა.

გარკვეულად შემსუბუქდა სსკ-ის 134-ე მუხლით გათვალისწინებული სანქცია. აღნიშნული მუხლის ახალ რედაქციაში აღარ ფიგურირებს მე-2 პუნქტი, რომელიც დადგენილ ვადაში ხელფასიდან საშემოსავლო გადასახადის დაუკავებლობის ან/და გადაურიცხველობის შემთხვევაში ხელფასის გაცემაზე პასუხისმგებელი უმაღლესი თანამდებობის პირის

დაჯარიმებას იწვევდა მინიმალური ხელფასის 50-მაგი (2000 ლარი) ოდენობით. ეს ყველაფერი კი, როგორც აღრე გამოქვეყნებულ სტატიებში აღვნიშნავდით, დამატებითი გვინდოდა იყო გადასახადების და განსაკუთრებით მძიმე კი - წვრილი მეწარმეებისათვის.

აღრე, სსკ-ის 135-ე მუხლი „საგადასახადო ორგანოს თანამდებობის პირისათვის წინააღმდეგობის გაწევა“, ითვალისწინებდა ჯარიმას საგადასახადო ორგანოს თანამდებობის პირისთვის გადასახადის გადახდელის, საგადასახადო აგენტის მხრიდან ეკონომიკურ საქმიანობასთან დაკავშირებული გერიგორიების და შენობა-ნაგებობების დათვალისწინების წინააღმდეგობის გაწევისთვის და იგი მიზნულ თანხას - 100 ლარს შეადგენდა.

სსკ-ს აღნიშნული მუხლი ამჟამად შემდეგნაირად ჩამოყალიბდა:

მუხლი 135. საგადასახადო ორგანოს უფლებამოსილი პირისათვის წინააღმდეგობის გაწევა

1. პირის გადასახადის გადახდელის საქმიანობაზე დაკვირვებისას საგადასახადო ორგანოს უფლებამოსილი პირისათვის წინააღმდეგობის გაწევა – იწვევს პირის დაჯარიმებას 200 ლარის ოდენობით.

2. ამ მუხლის პირველი ნაწილით განსაზღვრული ქმედება, ჩაღვნილი განმეორებით საგადასახადო სამართალდარღვევის გამოვლენიდან 12 თვის განმავლობაში – იწვევს პირის დაჯარიმებას ყოველ შემდგომ განმეორებაზე 1000 ლარის ოდენობით.

როგორც შენიშნეთ, 135-ე მუხლის ახალი რედაქციით საგადასახადო ინსპექციის უფლებამოსილ პირთათვის წინააღმდეგობის გაწევის და კონტროლის განხორციელების ხელშეშლისათვის სანქცია უფრო გამკაცრდა. ჯარიმა პირველ შემთხვევისათვის 200 ლარამდე გაიზარდა, ამასთან თუ ჩაღვნილი ასეთი ქმედება განმეორდა საგადასახადო სამართალდარღვევიდან 12 თვის განმავლობაში, პირი უკვე 1000 ლარის ოდენობით დაჯარიმდება ყოველ

განმეორებულ ფაქტზე.

დამეთანხმებით, სანქცია სოლიდურია, თუმცა ჩემის აზრით - სამართლიანი!

ცვლილებები განიცადა სსკ-ის 137-ე მუხლმაც, ამ მუხლის მეორე ნაწილი ახალ რედაქციაში სრულიად განსხვავებულად არის წარმოდგენილი და იგი ყოფილ რედაქციასთან შედარებით ლმობიერია:

მუხლი 137. საგადასახადო ორგანოსათვის ინფორმაციის წარუდგენლობა

1. საგადასახადო ორგანოს მიერ ამ კოდექსით დადგენილი წესით მოთხოვნის შემთხვევაში სააღრიცხვო დოკუმენტაციის ან/და დაბეგვრასთან დაკავშირებული ინფორმაციის, აგრეთვე ქონების ნუსხის მითითებულ ვადაში წარუდგენლობა – იწვევს პირის დაჯარიმებას 200 ლარის ოდენობით.

2. ამ მუხლის პირველი ნაწილით განსაზღვრული ქმედება, ჩაღვნილი განმეორებით საგადასახადო სამართალდარღვევის გამოვლენიდან 12 თვის განმავლობაში – იწვევს პირის დაჯარიმებას ყოველ შემდგომ განმეორებაზე 1000 ლარის ოდენობით.

საგადასახადო კოდექსის 138-ე მუხლის „გადასახადის უკანონო ჩათვლა“ ახალი რედაქცია უკვე ნათლად და გასაგებად ჩამოყალიბდა, მკითხველს ალბათ კარგად ახსოვს ის გაუგებრობები, რაც თან ახლდა ამ მუხლის არასწორი ინტერპრეტაციით გადახდელთა არამართლმომიერად დასჯის ფაქტებს. თავის დროზე, თვით საგადასახადო ორგანოების აღმასრულებელმა ორგანოებმაც კი ვერ გაიგეს სწორად, თუ რისთვის გამოიყენებოდა ამ მუხლით გათვალისწინებული სანქცია და მთელი 3 წლის განმავლობაში მანამდე, სანამ შემოსავლების უფროსის 2007 წლის 12 დეკემბრის № 7892 ბრძანებით საგადასახადო კოდექსით 129-144-ე მუხლებით გათვალისწინებული ფინანსური სანქციების გამოყენებაზე გამოცემულ მეთოდურ მითითებებში ცვლილებები არ შევიდა. (ამ საკითხზე ჩვენი მოსაზრებები გამოქვეყნებული

იყო ჟურნალ „ბიზნესი და კანონმდებლობის“ 2008 წლის თებერვლის №3 ნომერში).

აღნიშნული მუხლის ახალი რედაქციით ჯარიმის თანხა 300-დან 200 პროცენტამდე შემცირდა ე.ი. იგი გარკვეულად შერბილდა, თუმცა ჩემის აზრით, იგი არ უნდა შერბილებულიყო, რადგანაც ფიქტიური ოპერაციის განხორციელებული ან კიდევ ყალბი საგადასახადო დოკუმენტის შემქმნელი შენდობას არ იმსახურებს და იგი რაც შეიძლება მკაცრად უნდა დაისაჯოს, ვფიქრობ აქ უკან დახევა არ იყო საჭირო.

აქვე მკითხველის ყურადღება მინდა გავამახვილო იმ სიახლეებზე, რომელიც ამ მუხლთან არის დაკავშირებული, ამჟამად უკვე ფაქტიური ოპერაციის შემთხვევაში, როგორც წესი, არის ორი მხარე გამყიდველი-მყიდველი, სამუშაოს/მომსახურების შემსრულებელი-მიმღები. აქამდე, სსკ-ს 138-ე მუხლით ფიქტიური ოპერაციის შემთხვევაში ისჯებოდა მხოლოდ ჩათვლის მიმღები (მყიდველი, სამუშაოს/მომსახურების, ფიქტიური მიმღები), ხოლო ამ ოპერაციის ხელშემწყობი ანუ გარიგების მონაწილე პირველი მხარე (ფიქტიური გამყიდველი, სამუშაოს შემსრულებელი, მომსახურების გამწევი) ფაქტიურად დაუსჯელი რჩებოდა, რაც უსამართლო იყო, რამდენადაც ასეთ დროს მიმწოდებელი აღნიშნული ფიქტიური ოპერაციის თანამონაწილეა და ისიც უნდა დაისაჯოს, როგორც ხელშემწყობი პირი.

სსკ-ს 140-ე მუხლის ახალ რედაქციაში მე-5 პუნქტით (რომელიც ფაქტობრივად სიახლეა) ეს ხარვეზი აღმოიფხვრა და მის შესაბამისად ფიქტიური გარიგების მონაწილე პირველი მხარის (გამყიდველის, სამუშაოს/მომსახურების მიმწოდებლის) საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურის გამომწერის გამცემი პირის დაჯარიმებას ითვალისწინებს, საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურაში მითითებული თიხის 200 პროცენტის ოდენობით.

მთლიანობაში საგადასახადო კოდექსის 140-ე მუხლი ახალი რე-

ლაქციით შემდეგნაირად ჩამოყალიბდა:

მუხლი 140. დღგ-ისათვის გათვალისწინებული მოთხოვნების დარღვევა

1. დღგ-ის გადამხდელად რეგისტრაციის გარეშე საქმიანობა – იწვევს პირის დაჯარიმებას რეგისტრაციის გარეშე საქმიანობის პერიოდში ბიუჯეტში გადასახდელი დღგ-ის თანხის 100 პროცენტის ოდენობით.

2. პირის მიერ დღგ-ის საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურის შევსების დადგენილი წესის დარღვევა, რამაც გამოიწვია დღგ-ის თანხის შემცირება ან ჩასათვლელი დღგ-ის თანხის გამრდა – იწვევს პირის დაჯარიმებას შემცირებული ან ჩასათვლელად გამრდილი დღგ-ის თანხის 100 პროცენტის ოდენობით.

3. საქონლის/მომსახურების მიწოდების მიერ მყიდველის მოთხოვნისას მასზე საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურის გაუცემლობა – იწვევს პირის დაჯარიმებას დღგ-ით დასაბეგრი ოპერაციის მიხედვით დღგ-ის თანხის 100 პროცენტის ოდენობით.

4. საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურის არასრული შევსება (გარდა ამ მუხლის მე-2 და მე-5 ნაწილებით გათვალისწინებული შემთხვევებისა), თუ შესაბამის ველში ჩასაწერი ინფორმაცია არსებობს – იწვევს პირის დაჯარიმებას 200 ლარის ოდენობით.

5. ამ მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული ქმედება, თუ ამას საფუძვლად უდევს ფიქტიური გარიგება/უსაქონლო ოპერაცია ან ყალბი საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურა – იწვევს საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურის გამომწერი/გამცემი პირის დაჯარიმებას საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურაში მითითებული დღგ-ის თანხის 200 პროცენტის ოდენობით.“.

სამართლიანობა ითხოვს, ითქვას, რომ ეს მუხლი მთლიანობაში რედაქციულად და შინაარსობრივად დაიხვეწა. ახალ რედაქციაში (ნაწილი 2) ძველი რედაქციის ბ) ქვეპუნქტისაგან განსხვავებით, დაკონკრეტდა: საგადასახადო ან-

გარიშ-ფაქტურის შევსების დადგენილი წესის დარღვევისთვის (არაუგვიანეს მე-2 სამუშაო დღისა, სსკ-ის მუხლი 248 ნაწილი-1) ჯარიმდება (დღგ-ის თანხის 100 პროცენტით) მხოლოდ საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურის გამომწერი პირი, არადა, აქამდე მაკონტროლებლები ჩათვლის მიძღვნილ პირთა მიმართაც იყენებდნენ ამ სანქციას და სრულიად უმიზნოდ, მათ უუქმებდნენ ჩათვლას, რაც იწვევდა ლეკლარირებული შედარებით ბიუჯეტში გადასახდელი თანხის გამრდას, შედეგად გადამხდელს დამატებით სსკ-ს 129-ე და 132-ე მუხლების საფუძველზე დამატებით არიცხავდნენ ჯარიმას და საურავსაც გადასახადის შემცირებისთვის, არადა, ამ შემთხვევაში მათი ბრალეულობა არ იკვეთებოდა. ამ თემაზე ჩვენი ვრცელი სტატია „დღგ-ის გადამხდელთა დასჯის ახალი გეგმობრივობა“ გამოქვეყნებულია ჟურნალ „ბიზნესი და კანონმდებლობის“ 2008 წლის ივნისის №11 ნომერში. მასში სწორედ ამ თემებზე გვქონდა ჩვენი შენიშვნები დაფიქსირებული.

კმაყოფილებით მიინდა აღვნიშნო, რომ ეტყობა ჩვენი - ექსპერტების, სპეციალისტების შენიშვნები და წინადადებები ბოლოს და ბოლოს ყურადსაღები და გასათვალისწინებელი ხდება, რაც საბოლოო ჯამში ბიზნესმენების, გადამხდელების და საერთოდ საზოგადოების ინტერესების დაცვას ემსახურება.

საგადასახადო კოდექსში დაემატა ახალი 142² მუხლი, რომლის შესაბამისადაც საგადასახადო კოდექსის 168-ე, 172-ე, 195-ე და 196-ე მუხლების დებულებებით გათვალისწინებული საფონდო ბირჟებისათვის არასწორი ინფორმაციის მიწოდებისათვის, იწვევს ემიგრაციის დაჯარიმებას არასწორი ინფორმაციის საფუძველზე პირის მიერ შემოადინებული მუხლების დებულებების გამოყენებით მიღებული საგადასახადო შეღავათის თანხის 150 პროცენტის ოდენობით.

ცვლილებები შევიდა საგადა-

სახადო კოდექსის 143-ე მუხლშიც, რედაქციულად დახვეწილია ამ მუხლის 1 ნაწილი, მე-2 ნაწილი კი აკონკრეტებს, რომ პირველადი საგადასახადო დოკუმენტის გარეშე გამოვლენილი საქონელი ჩაითვლება აღურიცხავად და პირი ჯარიმდება აღმოჩენის მომენტში ამ საქონლის საბაზრო ღირებულების ოდენობით (აქციზისა და დღგ-ს გარეშე).

აღნიშნული მუხლის მე-3 ნაწილი გადამხდელთა სასარგებლოდ გამარტივდა და თუ ადრე მდენალებში მისათითებელი აუცილებელი რეკვიზიტების ჩამონათვალი, (რომლითაც საქონლის გრანსპორტირების დროს ერთ-ერთის არ ქონის შემთხვევაში ჩაითვლებოდა, რომ მდებარე არ გააჩნია მფლობელს, რაც ხდებოდა მისი დაყალბებისა და დაჯარიმების საფუძველი) 7-დან 3-მდე შემცირდა, ამ ნაწილის ახალ რედაქციაში აღარ ფიგურირებს იმ რეკვიზიტების აუცილებლობა, როგორც იყო ძველ რედაქციაში:

გ) ინფორმაცია გვირთის გადამხდელის შესახებ (საგრანსპორტო საშუალების სახე, ბირჟა და სახელმწიფო რეგისტრაციის ნომერი);

ე) გრანსპორტირების (გადაზიდვის) დაწყებისა და დამთავრების ადგილები, მისამართების ჩვენებით;

ვ) გვირთის გამყიდველის ან/და გვირთის გამგზავნის ხელმოწერა, გვირთის გადამხდელისათვის ჩაბარების შესახებ;

ზ) გვირთის გადამხდელის ხელმოწერა გვირთის მიღების შესახებ.

როგორც ვხედავთ, საგადასახადო კოდექსით გათვალისწინებული ფინანსური სანქციების ნაწილი შერბილდა, ნაწილიც გამკაცრდა, თუმცა, ვფიქრობ, პრაქტიკა უფრო დაგვიანახებს როგორც იმუშავებს ეს ნორმები. დროა, ამიერიდან მაინც აღარ მიეცეს მაკონტროლებლებს საგადასახადო კოდექსის მოქმედ დებულებების სხვადასხვაგვარი ინერპრეტაციების შესაძლებლობა გადამხდელთა დასასჯელად.